Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/79272,Spotkanie-ze-Zbigniewem-Branachem-Ksiadz-Sylwester-Zych-ostatni-akord-zbrodnicze.html
26.04.2024, 20:16

Spotkanie ze Zbigniewem Branachem „Ksiądz Sylwester Zych – ostatni akord zbrodniczej gry »nieznanych sprawców«” – Gdańsk, 15 października 2019

Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych.

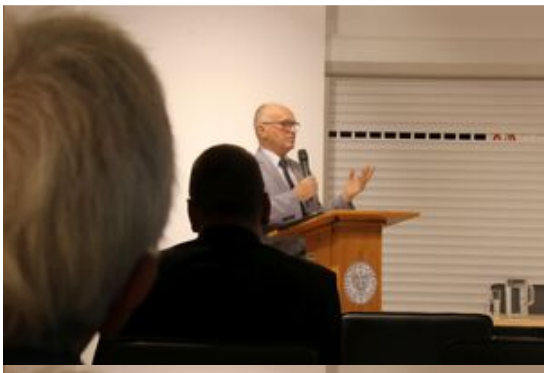

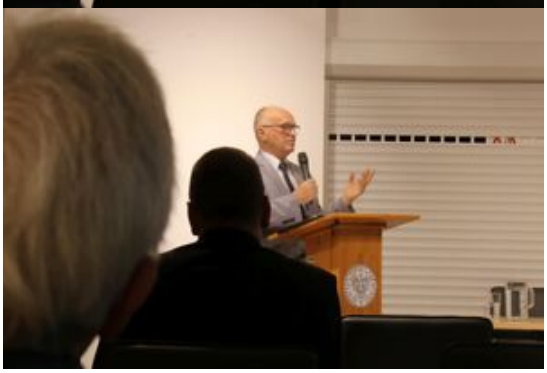

W siedzibie IPN Gdańsk 15 października odbyło się spotkanie z dziennikarzem i autorem książek Zbigniewem Branachem pt. „Ksiądz Sylwester Zych – ostatni akord zbrodniczej gry »nieznanych sprawców«”.

Zebranych gości przywitał prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

> – Dzisiejszy prelegent ma wiedzę unikalną, ponieważ należał do osób, które jako pierwsze po zbrodni dokonanej na ks. Zychu, zajęli się tą sprawą. Od 30 lat Zbigniew Branach stara się przybliżać nam prawdę o okolicznościach śmierci duchownego – podkreślił na wstępie.

Przypomnijmy, że ks. Zych już w drugiej połowie lat 70. zainicjował akcję wieszania krzyży w szkołach i przedszkolach w Tłuszczu. W 1982 r. został oskarżony o próbę obalenia siłą ustroju PRL i przynależność do organizacji zbrojnej. Miało to związek ze śmiercią sierżanta MO, Zdzisława Karosa. W areszcie był poniżany i upokarzany, wielokrotnie grożono mu śmiercią.

> – Po wyjściu na wolność ks. Zych był nieustannie inwigilowany przez tajne służby PRL. Niemal codziennie otrzymał pogróżki – telefoniczne, na kartkach pocztowych. Kilka razy został napadnięty i pobity przez nieznanych sprawców – mówił podczas spotkania Zbigniew Branach, autor książki „Tajemnica śmierci księdza Zycha”.

W 1987 r. duchowny spisał swój testament. „Czuję, że zbliża się mój dzień – czas spotkania z Panem, który uczynił mnie swoim kapłanem. Solidarnym sercem jestem ze wszystkimi, którzy dążą do Polski wolnej i niepodległej. Niech dobry Bóg was błogosławi i sprawi, abyśmy mogli spotkać się na gruzach komuny” – pisał.

Niedługo później został kapelanem okręgu warszawskiego Konfederacji Polski Niepodległej.

W nocy 11 lipca 1989 r., kilka miesięcy po zakończeniu rozmów okrągłego stołu, zwłoki duchownego zostały znalezione przy dworcu PKS w Krynicy Morskiej. Prowadzący śledztwo prokurator nie uwzględnił śladów na ciele ofiary, które stwierdzono już w trakcie sekcji zwłok – złamanych żeber i urazów głowy, najprawdopodobniej zadanych pałką.

– Czy te wszystkie rany i obrażenia mógł zadać sobie sam? Śledztwo to wykluczyło. A jeśli nie zadał ich sobie sam, to kto to uczynił?

Na polecenie Jerzego Urbana TVP Gdańsk przygotowała wówczas materiał „o księdzu, który się zapił na śmierć”.

– Wyemitowano go w porze największej oglądalności, po ówczesnym „Dzienniku Telewizyjnym”. Pokazano w reportażu przede wszystkim pracowników klubu „Riviera” w Krynicy Morskiej, którzy opowiadali o tym, że ks. Zych na kilka godzin przed śmiercią miał rzekomo spędzić czas w barze i nadużyć alkoholu. Z relacji barmana wynikało, że kapłan, razem z towarzyszącym mu kompanem, miał wypić po litrze alkoholu na głowę – opowiadał Z. Branach.

– Po pewnym czasie od tamtych wydarzeń miałem okazję rozmowy z barmanem Grzegorzem Kwaśniakiem, jednym z bohaterów reportażu zleconego przez Urbana. Ów człowiek powiedział mi: „Nie mogę dłużej żyć z wyrzutami sumienia. Tam, wtedy, w tamtym barze ks. Zycha nie było”– relacjonował Z. Branach.

Ks. Zych został odznaczony przez prezydenta RP na uchodźstwie, Ryszarda Kaczorowskiego, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, a przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski

Spotkanie zostało zorganizowane w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Duchownych Niezłomnych.

Zbigniew Branach – dziennikarz, autor książek i reportaży. Kierował działem reportażu tygodnika „Kultura”, pracował w miesięczniku „Reporter”, publikował także w „Życiu Literackim”, „Prawie i Życiu”, „Tygodniku Solidarność”, „Gazecie Polskiej” i „Naszym Dzienniku”. Laureat około czterdziestu konkursów dziennikarskich, w tym Głównego Lauru w elitarnym Turnieju Reporterów miesięcznika „Kontrasty”.

W 1980 r. uczestniczył w strajku sierpniowym na Wybrzeżu. Rejestrował w reporterskiej formie „karnawał Solidarności”. Zajął się reportażem historycznym oraz śledczym i interwencyjnym. W cyklu reportaży ujawnił arogancję, nepotyzm i samowolę toruńskich władz. Wpływowi bohaterowie publikacji wytoczyli mu proces karny „przy drzwiach zamkniętych”. Zapadł najsurowszy wyrok w historii dziennikarstwa polskiego. Jego kuriozalne, 160-stronicowe uzasadnienie krytykowali publicyści prawni, w tym rzecznik prasowy resortu sprawiedliwości.

Kilka lat później zrezygnował z etatowego dziennikarstwa i skupił się na większych formach literackich. Autor książek: *Grudniowe wdowy czekają* (1990), *Tajemnica śmierci księdza Zycha* (1994, 2008), *Pierwszy dzień Jaruzelskiego* (1998, 2005), *Sam płonął i nas zapalał* (2001, 2005), *Czerwony Parasol* (2002), *Oskarżony Jaruzelski i inni* (2005, 2009), *Piętno księżobójcy. Operacja „Popieluszko” - zbrodnia 40-lecia* (2004, 2009), *Mit ojców założycieli. Agonia komunizmu rozpoczęła się w Polsce* (2005, 2008), *Polityka strzelania* (2008), *Zbrodnia przy powązkowskiej* (2009), Sądne dni komuny (2015), *Zlecenie na Popieluszkę* (2015), *Janek Wiśniewski. Chłopak z Elbląga* (2015), *Spisek stulecia, Rzym, 13 V 1981* (2016, 2018).

Prowadził warsztaty dziennikarskie w Wyższej Szkole Bankowej i na Podyplomowym Studium Dziennikarstwa Wydziału Filologicznego UMK oraz cotygodniową audycję publicystyczną w TVP „Mówi się”.

Konsultant i autor komentarza do filmu telewizyjnego *Zwłoki nieznane* (o ks. Zychu). W radiu zrealizowano adaptacje jego książek: *Tajemnica śmierci księdza Zycha*, *Mit ojców założycieli*, *Piętno księżobójcy* oraz *Spisek stulecia*, a w Teatrze Polskiego Radia słuchowiska *Rekonstrukcja Zemsty* (o ks. Zychu) i *Chłopiec z ballady* (o „Janku Wiśniewskim”).

PLIKI DO POBRANIA

Klauzula informacyjna RODO (docx, 17.83 KB) 09.10.2019 12:00
Zaproszenie (pdf, 6 MB) 09.10.2019 12:00